

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (osmi senat)

z dne 1. julija 2009*

V zadevi T-291/06,

Operator ARP sp. z o.o. s sedežem v Varšavi (Poljska), ki jo je sprva zastopala J. Szymanowska, nato J. Szymanowska in P. Rosiak ter nazadnje P. Rosiak, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata C. Giolito in A. Stobiecka-Kuik, zastopnika,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije 2006/937/ES z dne 5[.] julij[a] 2005 o državni pomoči C 20/04 (prej NN 25/04) v korist proizvajalca jekla Huta

* Jezik postopka: poljščina.

Częstochowa S.A. (UL 2006, L 366, str. 1) v delu, v katerem so nekatere pomoči razglašene za nezdržljive s skupnim trgom in je Republiki Poljski odrejeno, naj zahteva njihovo vračilo,

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (osmi senat),

v sestavi M. E. Martins Ribeiro, predsednica, S. Papasavvas in A. Dittrich (poročevalec),
sodnika,

sodna tajnica: K. Poheć, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. septembra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

¹ Člen 8 Protokola št. 2 o proizvodih ESPJ k Evropskemu sporazumu z dne 16. decembra 1991 o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni

strani ter Republiko Poljsko na drugi strani (UL 1993, L 348, str. 2; v nadaljevanju: Protokol št. 2) določa:

„1. Če lahko vpliva na trgovinsko menjavo med Skupnostjo in Poljsko, je s pravilnim izvajanjem tega sporazuma nezdružljivo naslednje:

[...]

iii) državna pomoč kakršne koli vrste, razen odstopanj, dovoljenih na podlagi Pogodbe o ustanovitvi ESPJ.

[...]

4. Pogodbenici priznavata, da lahko [Republika] Poljska v prvih petih letih po začetku veljavnosti tega sporazuma in z odstopanjem od odstavka 1(iii) tega člena v zvezi z ‚jeklarskimi izdelki ESPJ‘ izjemoma dodeljuje državno pomoč za namene prestrukturiranja pod pogojem, da:

– je program prestrukturiranja povezan s splošno racionalizacijo in zmanjšanjem celotne proizvodne zmogljivosti na Poljskem,

- ta pomoč po koncu obdobja prestrukturiranja vodi k sposobnosti preživetja podjetij, ki jo prejemajo, pod običajnimi tržnimi pogoji,

- sta višina in intenzivnost take pomoči strogo omejeni na tisto, kar je absolutno potrebno za obnovitev takšne sposobnosti preživetja, ter se postopoma zmanjšujeta.

Pridružitveni svet ob upoštevanju gospodarskega položaja [Republike] Poljske odloči o možnosti podaljšanja predvidenega petletnega obdobja.“

- 2 Z Odločbo Pridružitvenega sveta EU-Poljska št. 3/2002 z dne 23. oktobra 2002 o podalšanju obdobja, določenega v členu 8(4) Protokola št. 2 (UL 2003, L 186, str. 38) je bilo obdobje, v katerem je bilo Republiki Poljski izjemoma dovoljeno, da v zvezi z ‚jeklarskimi‘ izdelki dodeljuje državno pomoč za prestrukturiranje v skladu s podrobnimi predpisi iz člena 8(4) Protokola št. 2, podaljšano od 1. januarja 1997 za dodatnih osem let oziroma do dneva pridružitve Republike Poljske k Evropski uniji. Njen člen 2 določa:

„[Republika] Poljska predloži [...] Komisiji program prestrukturiranja in poslovne načrte, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 8(4) Protokola [št.] 2 in ki jih je ocenil poljski organ, pristojen za nadzor državnih pomoči (Urad za varstvo konkurence in varstvo potrošnikov).“

- 3 S Protokolom št. 8 o prestrukturiranju poljske jeklarske industrije, ki je priloga k Aktu o pogojih pristopa Češke republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike k Evropski uniji in prilagoditvah [p]ogodb, na

katerih temelji Evropska unija (UL 2003, L 236, str. 948; v nadaljevanju: Protokol št. 8), je bilo Republiki Poljski z odstopanjem od splošnih pravil o državnih pomočeh dovoljeno, da dodeli pomoči za prestrukturiranje svojega jeklarskega sektorja na podlagi pogojev, določenih v načrtu prestrukturiranja, in pod pogoji, določenimi v tem protokolu. Ta protokol zlasti določa:

„1. Ne glede na člena 87[ES] in 88[ES] se državna pomoč, ki jo je podelila [Republika] Poljska v namene prestrukturiranja določenim delom poljske jeklarske industrije, šteje za združljivo s skupnim trgov, pod pogojem, da:

- se obdobje iz člena 8(4) Protokola št. 2 [...] podaljša do dne pristopa,
- se v celotnem obdobju 2002-2006 spoštuje pogoje, ki so določeni v načrtu za prestrukturiranje, na podlagi katerega je bila veljavnost zgornjega protokola podaljšana,
- se izpolni pogoje, ki so določeni v tem protokolu[,] in
- se poljski jeklarski industriji od dne pristopa ne izplača nobene državne pomoči za prestrukturiranje.

2. [...]

3. Le podjetja[,] našeta v Prilogi 1 (v nadaljnjem besedilu ‚upravičena podjetja‘), so upravičena do državne pomoči v okviru poljskega programa za prestrukturiranje jeklarstva.

4. Upravičeno podjetje ne sme:

(a) v primeru združitve s podjetjem, ki ni vključeno v Prilogo 1, prenesti koristi od pomoči, ki je bila podeljena upravičenemu podjetju;

(b) prevzeti sredstev podjetja, ki ni vključeno v Prilogo 1 in ki je v obdobju do 31. decembra 2006 v stečaju.

5. [...]

6. Pomoč za prestrukturiranje, ki se podeli upravičenim podjetjem, se določi z utemeljitvami v odobrenem poljskem načrtu za prestrukturiranje jeklarstva in v posamičnih poslovnih načrtih, kakor jih je odobril Svet. V nobenem primeru pa izplačana pomoč v obdobju 1997-2003 in njen skupni znesek ne presega 3 387 070 000 PLN.

[...]

[Republika] Poljska jeklarski industriji v namene prestrukturiranja ne podeli nobenih nadaljnjih pomoči.

[...]

10. Z vsemi naknadnimi spremembami v splošnem načrtu za prestrukturiranje in v posamičnih načrtih se mora strinjati Komisija in, kadar je to primerno, tudi Svet.

[...]

18. Če spremljanje pokaže, da:

[...]

(c) je [Republika] Poljska v obdobju prestrukturiranja jeklarski industriji in predvsem upravičenim podjetjem podelila dodatne nezdržljive državne pomoči,

prehodne ureditve iz tega protokola ne veljajo.

Komisija naredi vse potrebno, da se od zadevnih podjetij zahteva povrnitev vseh pomoči, ki so bile podeljene s kršenjem pogojev iz tega protokola.“

- 4 Sklep Sveta 2003/588/ES z dne 21. julija 2003 o izpolnjevanju pogojev iz člena 3 Odločbe št. 3/2002 (UL L 199, str. 17) v svojem edinem členu določa:

„Program prestrukturiranja in poslovni načrti, ki jih je [Republika] Poljska 4. aprila 2003 predložila Komisiji v skladu s členom 2 Odločbe št. 3/2002 [...], izpolnjujejo zahteve iz člena 8(4) Protokola št. 2.“

- 5 Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] ES (UL L 83, str. 1) v členu 6(1) določa:

„Odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgov. Odločba od zadevne države članice in drugih zainteresiranih strank zahteva, da pošljejo pripombe v predpisanem roku, ki navadno ni daljši od enega meseca. V ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša.“

6 Člen 7(5) te uredbe določa:

„Če Komisija ugotovi, da je prijavljena pomoč nezdržljiva s skupnim trgom, sklene, da se pomoč ne sme izvajati (v nadaljnjem besedilu, negativna odločba).“

7 Člen 14 Uredbe št. 659/1999 določa:

„1. Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč (v nadaljnjem besedilu, odločba o vračilu). Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.

2. Pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija. Obresti se plačajo od datuma, ko je bila nezakonita pomoč na razpolago upravičencu, do datuma vračila.

3. [...]“

8 Člen 20(1) te uredbe določa:

„Vsaka zainteresirana stranka lahko po odločbi Komisije o začetku formalnega postopka preiskave predloži pripombe na podlagi člena 6. Vsaka zainteresirana stranka, ki je takšne pripombe predložila, in vsak upravičenec individualne pomoči prejme izvod odločbe, ki jo sprejme Komisija na podlagi člena 7.“

Dejansko stanje spora

- 9 Ta zadeva se nanaša na postopek prestrukturiranja poljskega proizvajalca jekla Huta Częstochowa S.A. (v nadaljevanju: HCz). Prestrukturiranje družbe HCz je potekalo od leta 2002 do 2005. Zaradi tega so bila sredstva HCz prenesena v nove družbe:
- leta 2002 je bila ustanovljena družba Huta Stali Częstochowa sp. z o.o. (v nadaljevanju: HSCz), da bi nadaljevala proizvodnjo jekla družbe HCz. Družba HSCz je pri stečajnem upravitelju zakupila proizvodne zmogljivosti družbe HCz in prevzela večino zaposlenih. Matična družba družbe HSCz je bila družba Towarzystwo Finansowe SILESIA sp. z o.o. (v nadaljevanju: TFS), ki je stoodstotno v lasti Republike Poljske;
 - leta 2004 sta bili ustanovljeni družbi Majątek Hutniczy sp. z o.o. (v nadaljevanju: MH) in Majątek Hutniczy Plus (v nadaljevanju: MH Plus). Njune delnice so bile v stoodstotni lasti družbe HCz. Družba MH je prejela jeklarska sredstva družbe HCz, družba MH Plus pa nekatera druga sredstva, potrebna za proizvodnjo;

- sredstva, ki niso povezana s proizvodnjo (imenovana nejeklarska sredstva), in elektrogospodarstvo Elsen so bili preneseni na družbo Operator ARP sp. z o.o. (v nadaljevanju: Operator ali tožeča stranka), ki je odvisna od Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (poljska agencija za industrijski razvoj, ki je v lasti države, v nadaljevanju: ARP), zato da se poplačajo javno pravne terjatve, ki so podvržene prestrukturiranju (davki in prispevki za socialno zavarovanje).
- 10 Komisija je z dopisom z dne 19. maja 2004 obvestila Republiko Poljsko, da bo sprožila formalni postopek preizkusa pomoči za prestrukturiranje, ki je bila podeljena proizvajalcu jekla, družbi HCz. Ta odločba je bila 12. avgusta 2004 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* (UL C 204, str. 6, v nadaljevanju: odločba o začetku postopka) v izvirnem jeziku (poljščina), pred tem pa v povzetku v drugih uradnih jezikih. Komisija je pozvala druge zainteresirane stranke, naj predložijo svoja stališča glede dejstev in pravne analize, ki jih vsebuje odločba o začetku postopka. Prejela je stališča Republike Poljske in štirih drugih zainteresiranih strank.
- 11 Komisija je na koncu postopka ugotovila, da v nasprotju z njenimi prvotnimi dvomi ukrepi za prestrukturiranje družbe HCz skladno z določbami Ustawa o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy (zakon o javni pomoči podjetjem, ki so pomembna za trg dela, z dne 30. oktobra 2002, Dz. U. št. 213, stališče 1800, kakor je bil spremenjen, v nadaljevanju: zakon iz leta 2002) ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 87(1) ES. Nasprotno je Komisija ugotovila, da je družba HCz iz različnih naslovov prejela državno pomoč za obdobje od leta 1997 do 2002. Ugotovila je, da je bila ta deloma združljiva s skupnim trgom, vendar je zahtevala, da se vrne tisti del te pomoči, za katerega meni, da je nezdružljiv s skupnim trgom, in sicer 19.699.452 poljskih zlotov (PLN) (v nadaljevanju: sporna pomoč).

- 12 Komisija je 5. julija 2005 sprejela Odločbo [2006/937/ES] o državni pomoči št. C 20/04 (prej NN 25/04) za [proizvajalko jekla HCz] (UL 2006, L 366, str. 1, v nadaljevanju: Odločba). Njen člen 3 določa:

„1. Državna pomoč, ki jo je [Republika] Poljska podelila [HCz] med letom 1997 in majem 2002 kot pomoč za tekoče poslovanje in pomoč za prestrukturiranje zaposlovanja, v znesku 19 699 452 PLN, ni združljiva s skupnim trgom.

2. [Republika] Poljska sprejme vse potrebne ukrepe, da pomoč iz odstavka 1, ki je bila nezakonito na razpolago [HCz], izterja od [HCz], [od] Regionalny Fundusz Gospodarczy, [od MH] in [od Operator ARP]. Vsa ta podjetja so solidarno odgovorna.

Izterjava se izvede brez zamude in v skladu s postopki nacionalne zakonodaje pod pogojem, da dopuščajo takojšnje in dejansko izvrš[itev] odločbe. Izterjana vsota, vključuje obresti od dne, od katerega so bila sredstva na razpolago [HCz], do njihove dejanske izterjave. Obresti se izračunajo v skladu z določbami iz poglavja V Uredbe [...] št. 794/2004.

3. [...]“

- 13 V skladu s sporazumom z dne 30. septembra 2005, ki je začel veljati 7. oktobra 2005, je družba ISD Polska sp. z o.o. (ki je tedaj delovala z družbo ZPD Steel sp. z o.o.; v nadaljevanju: ISD), hčerinska družba v stoddstotni lasti družbe Industrial Union of Donbass Corp. (v nadaljevanju: IUD), pri družbi HCz kupila vse delnice družb MH in MH Plus ter deset drugih hčerinskih družb družbe HCz. S pogodbo, prav tako z dne 30. septembra 2005 in z začetkom veljavnosti 7. oktobra 2005, je družba ISD pri družbi TFS kupila vse delnice družbe HSCz. Družba ISD je tako postala lastnica družb HSCz, MH, MH Plus in desetih drugih hčerinskih družb družbe HCz.

- 14 Po prodaji je družba HCz spremenila svojo firmo v Regionalny Fundusz Gospodarczy S. A. (v nadaljevanju: RFG). Družba RFG še vedno obstaja in je še vedno v celoti v lasti Republike Poljske, vendar ima le nekaj nepremičnin, ki niso v zvezi z jeklarsko industrijo.
- 15 Komisija je z dopisom z dne 17. februarja 2006 od poljskih organov zahtevala, naj jo seznanijo z obrestno mero, po kateri morajo solidarni dolžniki, navedeni v členu 3(2) Odločbe, vrniti sporne pomoči. Poljski organi so v odgovoru z dne 13. marca 2006 predlagali obrestne mere za vračilo in metodologijo za izračun obresti. Med drugim so predlagali, naj se za osnovo za obdobje od leta 1997 do 1999 uporabi obrestna mera poljskih državnih obveznic po stalni obrestni meri, navedeni v PLN, za pet let, in za obdobje od leta 2000 do pristopa Republike Poljske k Evropski uniji obrestna mera istih obveznic za deset let. Poleg tega so zahtevali, da se ob upoštevanju položaja kapitalskih trgov na Poljskem v tistem obdobju, za katerega so bile značilne zelo visoke, vendar hitro padajoče obrestne mere, opravi letna posodobitev teh obrestnih mer in da se obresti ne obračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa.
- 16 Komisija je v dopisu z dne 7. junija 2006, naslovljenem na poljske organe, ugotovila, da bi morala biti obrestna mera, ki se uporabi za vračilo sporne pomoči, za celotno zadevno obdobje obrestna mera poljskih državnih obveznic s stalno obrestno mero, v PLN, za pet let in da bi se morala v skladu s členom 11(2) Uredbe št. 794/2004 ta obrestna mera uporabiti na podlagi obrestnoobrestnega računa

Postopek in predlogi strank

- 17 Tožeča stranka je 18. oktobra 2006 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

- 18 Zaradi delne zamenjave sodnikov Sodišča prve stopnje je bila zadeva dodeljena novemu sodniku poročevalcu. Ta je bil razporejen v osmi senat, ki mu je bila zato dodeljena obravnavana zadeva.
- 19 Na podlagi poročila sodnika poročevalca se je Sodišče prve stopnje (osmi senat) odločilo začeti ustni postopek, postaviti nekatera pisna vprašanja Komisiji in jo pozvati, naj predloži nekatere dokumente. Komisija je na ta poziv odgovorila v predpisanem roku.
- 20 Stranke so na obravnavi 4. septembra 2008 ustno podale navedbe in odgovore na vprašanja Sodišča prve stopnje.
- 21 Tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:
- člen 3(2), prvi pododstavek, Odločbe razglasi za ničen v delu, v katerem se nanaša na tožečo stranko;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 22 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:
- tožbo zavrne kot neutemeljeno;

- tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

Dopustnost

Trditve strank

- ²³ Komisija je na obravnavi navedla, da je Republika Poljska izterjala od družb RFG in ISD sporno pomoč in da ti nista vložili tožbe zoper tožečo stranko. Poleg tega naj bi v privatizacijskem sporazumu družba IUD obljubila, da bo družba MH vrnila sporno pomoč. Zato naj tožeča stranka ne bi več imela pravnega interesa.
- ²⁴ Tožeča stranka odgovarja, da lahko po poljskem zakonu subjekti, ki so dejansko vrnili nezakonito pomoč, od nje zahtevajo vračilo izplačanih zneskov, in to v obdobju do deset let od plačila. Tožeča stranka poudarja, da ne ve za obstoj obljube dejanja tretjega družbe IUD za vračilo državne pomoči in da se ne bo mogla sklicevati na določbe privatizacijskega sporazuma, sklenjenega med poljsko vlado in družbo IUD.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 25 Na podlagi ustaljene sodne prakse se za dopustnost ničnostne tožbe, ki jo vloži fizična ali pravna oseba, zahteva, da ima ta obstoječi in dejanski interes za razglasitev ničnosti izpodbijanega akta (sklep Sodišča prve stopnje z dne 10. marca 2005 v združenih zadevah Gruppo ormezzatori del porto di Venezia in drugi proti Komisiji, T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, od T-245/00 do T-248/00, T-250/00, T-252/00, od T-256/00 do T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, od T-274/00 do T-276/00, T-281/00, T-287/00 in T-296/00, ZOdl., str. II-787, točka 23).
- 26 Komisija je resda vložila ugovor nedopustnosti zaradi neobstoja pravnega interesa šele v fazi obravnave. Vendar je treba opozoriti, da spadajo pogoji za dopustnost tožbe, zlasti neobstoj pravnega interesa, med procesne predpostavke javnega reda (zgoraj v točki 25 navedeni sklep Gruppo ormezzatori del porto di Venezia in drugi proti Komisiji, točka 22; glej v tem smislu tudi sklep Sodišča z dne 7. oktobra 1987 v zadevi d. M. proti Svetu in ESO, 108/86, Recueil, str. 3933, točka 10). Zato lahko Sodišče prve stopnje na podlagi člena 113 Poslovnika po uradni dolžnosti kadar koli preveri, ali ima tožeča stranka pravni interes za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. aprila 2005 v zadevi Sniace proti Komisiji, T-141/03, ZOdl., str. II-1197, točka 22).
- 27 V obravnavanem primeru pravnega interesa tožeče stranke ni mogoče zanikati zaradi dejstva, da je sporno pomoč vrnil eden od preostalih subjektov, ki so v Odločbi določeni kot solidarno zavezani za vračilo. Tožeča stranka je namreč navedla, ne da bi ji Komisija glede tega oporekala, da imajo po poljskem zakonu subjekti, ki so dejansko vrnili nezakonito pomoč, možnost, da v desetih letih proti njej vložijo tožbo. V teh okoliščinah je treba šteti, da tožeča stranka ohrani pravni interes za razglasitev ničnosti Odločbe, kajti njena tožba bi lahko, če bi ji bilo ugodeno, odpravila vsakršno tveganje, da bi bila proti njej vložena tožba.

- 28 V zvezi z obljubo dejanja tretjega, na katero se je Komisija sklicevala med obravnavo, zadostuje ugotovitev, da spis ne vsebuje dokumenta, ki bi dokazoval obstoj take zaveze.
- 29 Zato je treba ugovor nedopustnosti, ki ga navaja Komisija, zavrniti.

Utemeljenost

- 30 Tožeča stranka navaja štiri tožbene razloge, in sicer kršitev pravice do obrambe, neobrazložitev izpodbijane odločbe, napačno razlago členov 87 ES in 88 ES ter člena 14 Uredbe št. 659/1999 in kršitev načel pravne varnosti in sorazmernosti.

Tožbeni razlog glede kršitve pravice do obrambe

– Trditve strank

- 31 Tožeča stranka navaja, da čeprav objava obvestila v Uradnem listu načeloma zadošča za to, da se vse zadevne stranke seznanijo z začetkom postopka nadzora državnih pomoči, je vendarle nujno, da Komisija zadostno opredeli okvir preiskave, da ne bi pravica zadevnih strank do predložitve pripomb izgubila pomena.

- 32 Vendar tožeča stranka trdi, da je bilo obvestilo Komisije o začetku postopka oblikovano tako, da ni imela nobenega razloga, da bi menila, da se nanaša nanjo. Odločba o začetku postopka se je nanašala zlasti na proizvajalce jekla, medtem ko je bil subjekt, ki je pristojen za upravljanje javnih terjatev, opisan kot družba, ki ne proizvaja jekla. Poleg tega naj bi tožeča stranka sprejela izvajanje nalog „operatorja“ šele 8. julija 2005, torej po sprejetju Odločbe, tako da naj ne bi imela možnosti predložiti svojih pripomb na ugotovitve Komisije.
- 33 Nazadnje tožeča stranka poudarja, da se opis sporne pomoči v odločbi o začetku postopka nanaša izključno na prestrukturiranje po letu 2003, za katero naj bi Komisija v Odločbi priznala, da ni državna pomoč. Poleg tega naj Republika Poljska ne bi posredovala odločbe o začetku postopka tožeči stranki in naj je tudi ne bi obvestila o potekajočem postopku.
- 34 Komisija zavrača te trditve. Poudarja, da je obrazložitev odločbe o začetku postopka zadoščala, da bi tožeča stranka, ki je bila edini subjekt na Poljskem, pooblaščen za izvajanje nalog „operatorja“, lahko razumela, da bi lahko bila kot subjekt, ki je prevzel sredstva družbe HCz, zavezana za vračilo sporne pomoči.

– Presoja Sodišča prve stopnje

- 35 Najprej je treba poudariti, da se lahko le država, ki je kot naslovnica izpodbijane odločbe priglasila pomoč, sklicuje na pravo pravico do obrambe. Druge zainteresirane stranke, kot je tožeča stranka, so vključene v upravni postopek, ne da bi se lahko sklicevale na to pravico. Zato pa imajo procesne pravice, ki so priznane zadevnim strankam na podlagi člena 88(2) ES (glej v tem smislu sodbi Sodišča prve stopnje z dne 18. novembra 2004 v zadevi Ferriere Nord proti Komisiji, T-176/01, ZOdl., str. II-3931, točka 82, in z dne 22. oktobra 2008 v združenih zadevah TV 2/Danmark in drugi proti Komisiji, T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, ZOdl., str. II-2935, točka 137).

- 36 Iz sodne prakse izhaja, da je faza preiskave, ki jo določa člen 88(2) ES, namenjena temu, da Komisija pridobi popolne informacije o vseh podatkih o zadevi (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 38).
- 37 V skladu s členom 6(1) Uredbe št. 659/1999 odločba o začetku postopka vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje „predhodno presojo“ Komisije o predlaganem ukrepu in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgom. Poleg tega so s to odločbo zadevne države članice in druge zainteresirane stranke pozvane, da pošljejo pripombe.
- 38 Kot je razvidno iz zgoraj navedene določbe, mora biti preučitev Komisije nujno predhodna. Iz tega izhaja, da Komisija v obvestilu o začetku tega postopka ne more biti zavezana k predložitvi popolne analize glede zadevne pomoči. Nasprotno, nujno je, da Komisija zadostno opredeli okvir preiskave, da ne bi pravica zainteresiranih strank do predložitve pripomb izgubila pomena (sodba Sodišča prve stopnje z dne 31. maja 2006 v zadevi Kuwait Petroleum (Nederland) proti Komisiji, T-354/99, ZOdl., str. II-1475, točka 85).
- 39 V obravnavanem primeru je iz točk 6, 32 in 51 odločbe o začetku postopka, katere besedilo v poljščini je bilo objavljeno v Uradnem listu, jasno razvidno, da se je Komisija spraševala o obstoju več pomoči, dodeljenih družbama HCz in HScz od leta 1997. V točki 6 namreč ugotovi, da se „[n]a podlagi trenutno razpoložljivih podatkov zdi, da je družba HCz prejela različne državne pomoči od začetka obdobja prestrukturiranja leta 1997“. V točki 32 opredeli, da „[b]i v okviru tega postopka morala biti upoštevana vsaka pomoč, dodeljena družbi HCz od 1. januarja 1997“. Zato od poljskih organov zahteva „[p]odrobne podatke o zneskih in uporabi vseh državnih pomoči, ki jih je [Republika] Poljska dodelila družbi HCz od leta 1997“ (točka 51).

40 Iz besedila te odločbe je torej razvidno, da je Komisija začela izčrpen postopek, ki se je nanašal na vse pomoči, ki so bile družbi HCz dodeljene od leta 1997.

41 Še posebej pa tožečo stranko zadeva to, da je v točki 18 odločbe o začetku postopka ugotovljeno, da je v skladu z zakonom iz leta 2002 hčerinska družba družbe ARP, imenovana Operator, odgovorna za javne terjatve. Dalje je v točki 19 iste odločbe pojasnjeno, da to pomeni, da bo družba Operator v zameno za prenos vseh zastavnih pravic javnih upnikov, ki izhajajo iz javnih terjatev v sektorju proizvodnje jekla, prevzela del sredstev družbe HCz, ki niso povezana s proizvodnjo jekla. Vloga družbe Operator je še bolj pojasnjena v opombi št. 48 odločbe o začetku postopka. Nazadnje, v točki 51 odločbe o začetku postopka Komisija sprašuje, zakaj sredstva, ki so bila prenesena na družbo Operator, in tista, ki so ostala v regionalnih skladih, znašajo 203 oziroma 159 milijonov PLN.

42 Treba je torej šteti, da je zaradi obrazložitve odločbe o začetku postopka, ki je bila sprejeta 19. maja 2004, tožeča stranka, ki je bila ustanovljena 5. aprila 2004, lahko razumela, da bi lahko bila kot subjekt, ki je prevzel sredstva družbe HCz, zavezana za vračilo sporne pomoči.

43 Poleg tega, ker je bila tožeča stranka v skladu z zakonom iz leta 2002 edini subjekt na Poljskem, pooblaščen za izvajanje nalog „operatorja“, se – da bi dokazala kršitev svojih procesnih pravic – ne more sklicevati na to, da je izvajanje teh nalog sprejela šele 8. julija 2005. To velja še toliko bolj, ker je predsednik družbe ARP, ki je stoddstotna lastnica tožeče stranke, sodeloval v formalnem postopku preizkusa in je poznal vse podatke o prestrukturiranju družbe HCz.

44 Zato je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev pravice do obrambe, zavrniti.

Pritožbeni razlog glede neobrazložitve odločbe

– Trditve strank

- 45 Tožeča stranka poudarja, da je glede razlogov, zaradi katerih jo je Komisija opredelila kot upravičenko do sporne pomoči in s tem solidarno dolžnico obveznosti vračila, odločba redkobesedna in ji ne omogoča, da bi kot zainteresirana stranka lahko razumela razloge, na katerih temelji.
- 46 To velja toliko bolj, ker naj bi Komisija v odločbi navedla, da vrednost prevzetih javnopravnih obveznosti presega prevzeto premoženje. Zato naj bi bila trditev Komisije, da je tožeča stranka prejela sporno pomoč in je tako zavezana za vračilo, neutemeljena.
- 47 Komisija trdi, da se ti očitki nanašajo na utemeljenost odločbe, ne pa na njeno obrazložitev.

– Presoja Sodišča prve stopnje

- 48 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba razločevati med očitki, ki se nanašajo na neobstoj ali pomanjkljivost obrazložitve, in očitkom nepravilnosti razlogov odločbe (zaradi zmote o dejanskem stanju ali pravni presoji). Ta zadnjenavedeni vidik se nanaša na preizkus zakonitosti vsebine izpodbijane odločbe, in ne na bistvene kršitve postopka, zato ne gre za kršitev člena 253 ES (zgoraj v točki 36 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 67, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 7. novembra

1997 v zadevi Cipeke proti Komisiji, T-84/96, Recueil, str. II-2081, točka 47). Zato Sodišče prve stopnje pri nadzoru spoštovanja obveznosti obrazložitve ne more preizkusiti zakonitosti razlogov, ki jih Komisija navaja v utemeljitev svoje odločbe. V okviru tožbenega razloga, ki se nanaša na neobstoj ali pomanjkljivost obrazložitve, so torej očitki in trditve, katerih namen je izpodbijanje utemeljenosti take odločbe, neupoštevni (sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005 v zadevi Corsica Ferries France proti Komisiji, T-349/03, ZOdl., str. II-2197, točki 58 in 59).

49 V obravnavanem primeru je Komisija v uvodni izjavi 146 Odločbe opozorila, da so si sredstva in obveznosti družbe HCz razdelile tri družbe, ki so jo nasledile, in sicer družbe RFG, MH in Operator, in da s tem pravna oseba, ki je prejela sporno pomoč, ni bila več omejena na pravno osebo, ki je družba HCz, temveč je zajela tudi te druge subjekte. Komisija je torej podala razlog, zaradi katerega je tožečo stranko označila kot subjekt, ki je solidarno zavezan za vračilo sporne pomoči, čeprav je ni označila kot upravičenko do te pomoči.

50 V teh okoliščinah ni mogoče trditi, da Odločba ni bila obrazložena. Trditve, s katerimi tožeča stranka izpodbija pravilnost razlogov in zakonitost sprejetih določb, bodo preizkušene v okviru naslednjega tožbenega razloga.

51 Iz tega sledi, da je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na neobrazložitev odločbe, zavrniti.

Tožbeni razlog glede napačne razlage členov 87 ES in 88 ES ter člena 14 Uredbe št. 659/1999

– Trditve strank

- 52 Tožeča stranka trdi, da je Komisija s tem, da jo je opredelila kot upravičenko do sporne pomoči, prekoračila meje pristojnosti odločanja po prostem preudarku.
- 53 Samo dejstvo, da je tožeča stranka, ki ne opravlja dejavnosti v sektorju jeklarstva, pridobila določene dele premoženja podjetja, ki je upravičeno do sporne pomoči, ni zadosten razlog, da bi se štelo, da je tožeča stranka s temi deli pridobila finančne prednosti, ki jih je podjetje, ki je nanjo preneslo te dele, predhodno pridobilo z državno pomočjo, ki jo je prejelo. Če bi vrednost javnopravnih obveznosti, ki jih je prevzela tožeča stranka, presegala tržno vrednost dobrin, ki so bile nanjo prenesene, ne bi bilo mogoče trditi, da je prejela kakršno koli finančno prednost, vključno s prednostjo, ki je državna pomoč. Kadar je namreč podjetje, ki je prejelo nezakonito državno pomoč, kupljeno po tržni ceni, kupec tega podjetja ne bi smel biti obravnavan kot prejemnik te pomoči (sodba Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-277/00, Recueil, str. I-3925, v nadaljevanju: sodba SMI).
- 54 Tožeča stranka navaja, da bi se zaradi njenega morebitnega vračila sporne pomoči omajali temelji prestrukturiranja javnopravnih obveznosti, ki jih je Komisija natančno izračunala, preučila in sprejela, in bi se za toliko zmanjšala finančna sredstva za financiranje teh javnopravnih obveznosti.
- 55 Poleg tega tožeča stranka poudarja, da sredstev, ki so v zvezi z jeklarsko dejavnostjo, ni pridobila na podlagi zakona iz leta 2002. Na njegovi podlagi bi lahko prišlo le do prevzema dolgov podjetja. Tožeča stranka je na obravnavi pojasnila, da je dala svoje

soglasje za izvajanje nalog „operatorja“ v smislu zakona iz leta 2002 šele 8. julija 2005. Zato naj bi bila navedba tožeče stranke v členu 3 Odločbe preuranjena, saj ob njenem sprejetju to soglasje še ni obstajalo.

- 56 Poleg tega bi lahko tudi posredni upniki, ki imajo pravico do vračila, na tožečo stranko kot solidarno dolžnico naslovili zahtevo za vračilo sporne pomoči in obresti. Vendar med tožečo stranko ter družbama MH in IUD ni nobenega pogodbenega razmerja, ki bi tožeči stranki omogočalo, da se obrne nanju glede vračila sporne pomoči.
- 57 Komisija že takoj opozarja, da čeprav je menila, da je bilo prestrukturiranje družbe HCz na podlagi zakona iz leta 2002 izvedeno brez dodatnih državnih pomoči, ker so bile izpolnjene zahteve „preizkusa zasebnega upnika“, je tudi ugotovila, da je družba HCz med letoma 1997 in 2002 prejela državno pomoč, ki je deloma nezdružljiva s skupnim trgom.
- 58 Komisija se ne strinja z mnenjem, da je tožeča stranka pridobila dele sredstev družbe HCz pod tržnimi pogoji. Ni namreč mogoče določiti najvišje cene, ki bi jo bil zasebni vlagatelj na trgu pripravljen plačati za ta sredstva. Pri vseh spremembah lastništva, ki so bila izvedena v okviru prestrukturiranja družbe HCz, in razdelitvi sredstev, ki je temu sledila, gre za transakcije, ki temeljijo na določbah zakona iz leta 2002.
- 59 V zvezi s solidarno obveznostjo družb HCz, RFG in MH ter tožeče stranke je po mnenju Komisije naloga države članice, da se nalog za vračilo sporne pomoči ustrezno izvrši. Komisija želi opozoriti da se prvotna tržna vrednost dela sredstev, ki ga je prevzela tožeča stranka, kot je bila navedena v Odločbi, razlikuje od računovodske vrednosti iz priloge A.5. Komisija naj ne bi mogla določiti natančne vrednosti sredstev. V vsakem

primeru bi država članica, ki ne bi mogla doseči izvršitve določbe, lahko prosila Komisijo, naj ji s svojim sodelovanjem pomaga premagati te težave.

– Presoja Sodišča prve stopnje

- 60 Tožeča stranka v bistvu navaja, da jo je Komisija v Odločbi neupravičeno obravnavala kot subjekt, ki je solidarno zavezan za vračilo sporne pomoči.
- 61 V zvezi s tem je treba opozoriti, da na podlagi člena 14(1) Uredbe št. 659/1999, ko so sprejete negativne odločbe v zvezi z nezakonitimi pomočmi, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč.
- 62 Komisija pa je v obravnavanem primeru poudarila, da tožeča stranka ni bila upravičenka do sporne pomoči. Vendar pa jo je označila kot subjekt, ki je solidarno zavezan za njeno vračilo.
- 63 Res je, da je Komisija od svoje Odločbe 1999/720/ES, ESPJ, z dne 8. julija 1999 o državni pomoči Nemčije v korist družbe Gröditzer Stahlwerke GmbH in njene hčerinske družbe Walzwerk Burg GmbH (UL L 292, str. 27), v kateri je prvič odredila vračilo pomoči od podjetij, ki so pridobila dele sredstev, v nekaterih primerih menila, da se izraz „upravičenec“ v smislu člena 14(1) Uredbe št. 659/1999 ne nanaša zgolj na izvirnega upravičenca pomoči, temveč glede na okoliščine primera na vsako podjetje, na katero so bili deli sredstev preneseni zato, da bi določbe naloga za vračilo postale neučinkovite.

- 64 Vendar je, prvič, za razširitev kroga subjektov, ki so zavezani za vračilo pomoči, potreben prenos sredstev. Vendar na dan sprejetja Odločbe, in sicer 5. julija 2005, tak prenos še ni bil opravljen, saj je tožeča stranka dala svoje soglasje za izvajanje nalog „operatorja“ v postopku prestrukturiranja družbe HCz šele nekaj dni pozneje. Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba v okviru ničnostne tožbe zakonitost izpodbijanega akta presojati glede na dejanske in pravne elemente, ki so obstajali takrat, ko je bil akt sprejet (glej sodbo Sodišča z dne 7. februarja 1979 v združenih zadevah Francija proti Komisiji, 15/76 in 16/76, Recueil, str. 321, točka 7, in zgoraj v točki 53 navedeno sodbo SMI, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 65 Komisija je na obravnavi resda trdila, da je vsako prestrukturiranje družbe HCz temeljilo na načelu, da bodo sredstva prenesena na tožečo stranko, in da je bilo njeno soglasje zgolj formalnost. Vendar tožeča stranka pravilno poudarja, da čeprav zakon iz leta 2002 določa vlogo „operatorja“, pa ne določi, kdo je „operator“ in koliko „operatorjev“ se lahko ustanovi. Tako bi „operator“ v obravnavanem primeru lahko bil neki drugi subjekt, ne pa tožeča stranka. Zato je bila brezpogojna vključitev tožeče stranke v krog subjektov, ki so solidarno zavezani za vračilo sporne pomoči, na dan sprejetja Odločbe preuranjena.
- 66 Drugič, razširitev kroga subjektov, ki so solidarno zavezani za vračilo pomoči, je utemeljena le, če zaradi prenosa sredstev obstaja nevarnost, da se obidejo učinki naloga za vračilo, in zlasti če po odkupu sredstev prvotni upravičenec do pomoči ostane kot „prazen zapis v registru gospodarskih družb“, in od njega ni mogoče dobiti vračila nezakonitih pomoči (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 19. oktobra 2005 v zadevi CDA Datenträger Albrechts proti Komisiji, T-324/00, ZOdl., str. II-4309, točka 98 in naslednje). Poleg tega se lahko ta razširitev utemeljuje z dejstvom, da prevzemnik sredstev ohrani dejansko korist od konkurenčne prednosti, ki je vezana na korist od pomoči (zgoraj v točki 53 navedena sodba SMI, točka 86).
- 67 V zvezi s tem je sodišče presodilo, da če je podjetje, ki je prejelo nezakonito državno pomoč, odkupljeno po tržni ceni, kupca ni mogoče obravnavati, kot da je dobil prednost glede na druge subjekte na trgu. Od njega torej ne bi bilo mogoče zahtevati vračila tovrstnih pomoči (glej v tem smislu zgoraj v točki 53 navedeno sodbo SMI, točki 80

in 81). Natančneje, v primeru odkupa sredstev je Sodišče prve stopnje v sodbi CDA Datenträger Albrechts proti Komisiji, navedeni zgoraj v točki 66, menilo, da če kupec plača nakupno ceno, ki ustreza tržni, ne ohrani dejanske koristi od konkurenčne prednosti, ki je vezana na korist od pomoči, dodeljene prodajalcu. V takem primeru ne bi mogli šteti, da upravičenec do pomoči ostane kot „prazen zapis v registru gospodarskih družb“ in da od njega ni mogoče dobiti vračila nezakonitih pomoči (glej v tem smislu točki 99 in 100 te sodbe), niti da je kupec ohranil dejanske koristi od konkurenčne prednosti, ki je vezana na korist od pomoči.

68 Poleg tega je Sodišče pojasnilo, da lahko nacionalni organi, da bi preverili finančne pogoje prenosa, upoštevajo zlasti strokovno poročilo, ki je bilo morebiti sestavljeno ob prenosu (sodba Sodišča z dne 13. novembra 2008 v zadevi Komisija proti Franciji, C-214/07, ZOdl., str. I-8357, točki 59 in 60).

69 V obravnavanem primeru tožeča stranka navaja, da je bila vrednost javnopravnih obveznosti, ki jih je prevzela, veliko večja od vrednosti dobrin, ki so bile nanjo prenesene. Iz uvodne izjave 53 Odločbe namreč izhaja, da je v neodvisnem strokovnem mnenju tržna vrednost sredstev, ki jih je prejela tožeča stranka, to so zemljišče, poslovni deleži podjetja Elsen in terjatve, ocenjena na 156 milijonov PLN (številka, ki je navedena v prilogi A.5, se glede tega le rahlo razlikuje). Nasprotno pa je celotna vrednost javnopravnih obveznosti, ki jih je tožeča stranka zakonito prevzela, znašala več kot 280 milijonov PLN. V teh okoliščinah Komisija ni mogla brez dodatne razlage potrditi obstoja nevarnosti obida niti dejstva, da je tožeča stranka imela dejansko korist od konkurenčne prednosti, ki je vezana na korist od sporne pomoči. Morala bi vsaj razložiti, na podlagi katerega razloga meni, da je dejstvo, da so bila sredstva prevzeta po „ceni“, za katero se zdi, da izključuje uživanje koristi od take konkurenčne prednosti, neupoštevno. Namreč, glede na to, da tožeča stranka ni ne družba, ki bi bila vključena v skupino prodajalca, ne družba, ki bi bila prisotna na trgu proizvodnje jekla, temveč je njena vloga v tem, da prevzame dolgeve in sredstva podjetij v težavah, da bi s tem zadovoljila njihove upnike, bi Komisija morala določene dokazati, da obstaja nevarnost obida in da je tožeča stranka uživala korist od konkurenčne prednosti, ki je vezana na korist od pomoči.

- 70 Zato je bila vključitev tožeče stranke v krog subjektov, ki so solidarno zavezani za vračilo sporne pomoči, nepravilna.
- 71 Iz tega sledi, da je treba tožbenemu razlogu, ki se nanaša na napačno razlago členov 87 ES in 88 ES ter člena 14 Uredbe št. 659/1999, ugoditi.
- 72 Iz navedenega izhaja, da je treba Odločbo v delu, v katerem se nanaša na tožečo stranko, razglasiti za nično, ne da bi bilo treba preizkusiti zadnji tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načel pravne varnosti in sorazmernosti.

Stroški

- 73 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker Komisija ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (osmi senat)

razsodilo:

- 1. Člen 3(2), prvi pododstavek, Odločbe Komisije 2006/937/ES z dne 5[.] julij[a] 2005 o državni pomoči št. C 20/04 (prej NN 25/04) za Huta Częstochowa S.A. se razglasi za nič en v delu, v katerem se nanaša na družbo Operator ARP sp. z o.o.**
- 2. Komisiji se naloži plačilo stroškov.**

Martins Ribeiro

Papasavvas

Dittrich

Podpisi

Stvarno kazalo

Pravni okvir	II - 2279
Dejansko stanje spora	II - 2288
Postopek in predlogi strank	II - 2290
Pravo	II - 2292
Dopustnost	II - 2292
Trditve strank	II - 2292
Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2293
Utemeljenost	II - 2294
Tožbeni razlog glede kršitve pravice do obrambe	II - 2294
– Trditve strank	II - 2294
– Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2295
Pritožbeni razlog glede neobrazložitve odločbe	II - 2298
– Trditve strank	II - 2298
– Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2298
Tožbeni razlog glede napačne razlage členov 87 ES in 88 ES ter člena 14 Uredbe št. 659/1999	II - 2300
– Trditve strank	II - 2300
– Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2302
Stroški	II - 2305